

У відповідь на ці виклики професійно-технічна освіта активно впроваджує проєктні технології як основний засіб формування цілісного міжпредметного професійного мислення, «що сприяє інтеграції теоретичних знань і практичних навичок» [3, с. 176]. Оволодіння проєктними методами дає змогу перейти на вищий рівень особистої освіченості, виробляє вміння пов'язувати теорію з практикою, розуміти значущість її застосування в конкретних умовах [5, с. 586].

У Державному навчальному закладі (ДНЗ) «Вінницький центр професійно-технічної освіти технологій та дизайну» одним з пріоритетних завдань підготовки майбутніх кваліфікованих робітників є орієнтація на інтереси особистості, адекватні сучасним тенденціям суспільного розвитку. Такий підхід створює умови для вибору та структурування освітнього матеріалу на засадах диференціації й інтеграції, забезпечення альтернативних можливостей для здобуття освіти, реалізації індивідуальних потреб і здібностей [5, с. 588]. Колектив центру активно працює над проблемою формування у майбутніх кравців і закрійників професійної компетентності високого рівня, розглядаючи в цьому контексті проєктну діяльність як один з найефективніших засобів.

Проєктна діяльність виступає інструментом для створення унікальних передумов особистісного та професійного саморозвитку майбутніх кравців, закрійників, набуття ними навичок орієнтуватися в освітньому просторі, узагальнювати теоретичні знання та інтегрувати їх у фахові вміння, самостійно конструювати та інтегрувати свою діяльність в досягненні прогресивно нового в галузі швейного виробництва [5, с. 589-590].

Основними вимогами до застосування методу проєктів в освітньому процесі є: визначення проблемного завдання (ситуації); теоретична, практична, пізнавальна значущість проєкту; організація дослідницької роботи здобувачів освіти (індивідуальна, парна, групова); формування змістової частини проєкту з фіксацією поетапних результатів; добір методів дослідження; збір, систематизація, аналіз інформації; обговорення результатів роботи (презентація, публікація, веб-сторінка, тощо); оформлення та презентація результатів; оцінювання проєкту; висновки, визначення перспективних напрямів подальшого дослідження [6, с. 498-499].

Творчий проєкт «Іскри натхнення», реалізований у ДНЗ «Вінницький центр професійно-технічної освіти технологій і дизайну», є яскравим прикладом такої інтеграції. Проєкт визначається як творчий, середньостроковий та міжпредметний, охоплюючи моделювання та художнє оформлення одягу, спеціальне малювання та конструювання одягу. Філософія проєкту, відображена у девізі Пабло Пікассо: «Натхнення існує, але знайти його можна тільки в процесі роботи», підкреслює, що компетентність формується винятково через активну діяльність і творчий пошук, а не через пасивне засвоєння теорії.

Основна мета проєкту полягає у розвитку творчих здібностей здобувачів освіти через пошук засобів створення нового виробу (весільної сукні) та, що особливо важливо, у формуванні вміння працювати для конкретного замовника.

Структура проєкту «Іскри натхнення» відображає повний професійний цикл розроблення виробу та охоплює:

- підготовчий етап – формулювання концепції та мети;
- пошуково-науковий етап – робота з інформаційними джерелами та створення банку ідей;
- творчий етап – реалізація ідей через модулі (муляж, 3D, ескізування);
- конструкторський етап;
- підсумковий (авторський) етап.

Визначення проєкту як міжпредметного (моделювання, малювання, конструювання)

підтверджує глибоке розуміння того, що професія закрійника-конструктора вимагає конвергенції естетичних і технічних навичок. Успіх проекту залежить від інтегрованого навчального плану, де теоретичні основи малювання та моделювання безпосередньо застосовуються під час практичних та конструкторських етапів, забезпечуючи підготовку цілісного та багатoproфільного фахівця.

Дослідницько-аналітичний підхід реалізується у контексті пошуково-наукового етапу, який є підґрунтям для всіх подальших творчих і конструкторських рішень. Його завдання включає інтенсивну роботу з інформаційними джерелами, формулювання концепції, дослідження історії моди, аналіз особливостей білого кольору, а також вивчення новітніх тенденцій (зокрема, колекцій Будинку моди «Шанель» та весільних трендів 2025 року).

Методика роботи включала бесіди («Сукня моєї мрії»), перегляд збірок ескізів і професійних відеоматеріалів, таких як «Весільні сукні: тренди 2025 – Wedding dresses» та «Весільні тренди: нові ідеї та кольори».

Головним очікуваним результатом цього етапу є набуття здобувачами освіти навичок критичного аналізу та обґрунтованого запозичення елементів проєктних завдань. Це вимагає від здобувачів освіти не лише ознайомлення з візуальним матеріалом, а й розуміння його контексту. Наприклад, вивчення історії костюма, зокрема аналіз «Білої сукні в історії костюма» та колористичних теорій (де білий є ахроматичним кольором), дає змогу здобувачам освіти розуміти культурну та історичну еволюцію форм.

Таке поглиблене вивчення сприяє розвитку у здобувача освіти не просто загальної ерудиції, а формування в нього аргументаційної бази. Щоб здійснити «обґрунтоване запозичення елементів», необхідно розуміти їхнє походження, символізм і конструктивну доцільність. Таким чином, дослідницький підхід перетворює процес створення ескізу з інтуїтивного малювання на інтелектуально обґрунтований дизайнерський вибір. Цей процес цілеспрямовано формує навичку наукової роботи в прикладному контексті, що є важливим для подальшого професійного розвитку фахівця.

Творчий етап проєкту демонструє свідоме використання змішаного педагогічного підходу, поєднуючи тактильні ремісничі техніки з передовими віртуальними інструментами. Цей гібридний підхід є запорукою підготовки адаптивного фахівця.

Перший модуль творчого етапу зосереджений на розвитку об'ємно-просторового мислення засобами традиційного муляжного методу, відомий як наколка. Завданням є створення моделей весільних суконь з флізеліну безпосередньо на манекені.

Методологічна цінність наколки полягає у наданні можливості пошуку нових форм одягу безпосередньо в об'ємі. Це незамінний метод для відчуття матеріалу, його пластичності та драпірування, що не може бути повністю замінено плоским конструюванням. Освітня вимога передбачає суворе дотримання основного правила: взаємно перпендикулярне розташування ниток основи і підкання, які мають співпадати з вертикальними та горизонтальними лініями на манекені. Це навчає здобувачів освіти відчувати фізичні властивості тканини та контролювати натяг, розвиваючи практичні навички моделювання.

Паралельно з тактильним методом проєкт упроваджує інноваційний цифровий підхід. Завданням другого модуля є ознайомлення з програмою 3-х мірного моделювання та анімації одягу, яка дає змогу створювати fashion моделі різної складності. Здобувачі освіти отримують початкові навички роботи з 3D-моделювання форми, зокрема, з використанням мобільного додатку.

Упровадження 3D-моделювання формує у здобувачів освіти цифрову грамотність, що необхідно для автоматизованого виробництва, швидкого прототипування та ефективної міжнародної комунікації дизайнерських рішень.

Навчальний заклад свідомо інвестує час у вивчення як наколки, так і 3D-моделювання. Це не є дублюванням, а, навпаки, стратегічною інтеграцією. Метод наколки (модуль 1) розвиває інтуїтивне, мистецьке відчуття форми, тоді як 3D-моделювання (модуль 2) розвиває інженерне мислення та швидкість візуалізації.

Таке поєднання забезпечує послідовний перехід, зокрема, розуміння форми, отримане через тактильну роботу з матеріалом (драпірування), переноситься на віртуальну 3D-платформу, дозволяючи створювати реалістичні та технічно коректні цифрові моделі. Ця синергія готує гібридного фахівця, який здатен успішно працювати як в індивідуальному пошитті (вимагає глибокого відчуття матеріалу), так і в цифровому дизайні (вимагає технічної візуалізації). Це забезпечує стійкість випускника до динамічних технологічних змін в індустрії моди.

Клієнтоорієнтований підхід є кульмінацією проєкту, інтегруючи дослідницькі, практичні та конструктивні навички для вирішення конкретного професійного завдання – роботи з індивідуальним замовником.

Очікуваним результатом проєкту є створення моделей та/або фор-ескізів весільних суконь, включаючи роботу для конкретного замовника (модуль 3). Це завдання є єдиним способом перевірити вміння застосовувати набуті знання та навички під час створення фасонів одягу для індивідуального клієнта, що є однією з головних ідей проєкту.

Основним елементом на цьому етапі є конструкторський аналіз. Мета проєкту вимагає вибору форми, формулювання ідей та створення ескізу сукні із застосуванням додаткового аналізу вимірів статури – кваліметрії його візуального образу.

Конструкторський етап, присвячений аналізу об'ємно-силуетної форми статури, має на меті досягнення відповідності обраної форми весільної сукні статурі конкретного замовника та модному напрямку. Кваліметрія в цьому контексті виходить за межі простого зняття мірок. Це аналітичний інструмент, що вимагає суб'єктивної естетичної оцінки, підкріпленої об'єктивними метриками. Закрійник повинен не просто намалювати бажаний фасон, а й професійно обґрунтувати свій вибір силуету перед замовником, враховуючи пропорції тіла.

У практичній реалізації здобувачі освіти, виступаючи у ролі закрійників, застосовують знання для адаптації загальних трендів (наприклад, силуети «рибка», «пишний», «А-силует» або «міні») до унікальних пропорцій клієнта. Цей підхід формує навички професійної консультації та конструктивної відповідальності за кінцевий естетичний результат, забезпечуючи перехід випускника від ролі «техніка-виконавця» до «дизайнера-консультанта».

Успіх проєкту «Іскри натхнення» пояснюється послідовним упровадженням чотирьох основних педагогічних підходів, які відображають повний цикл професійної діяльності кравця-закрійника – від ідеї до індивідуальної конструкції. Наведена нижче матриця демонструє взаємозв'язок між етапами проєкту, використаними підходами та сформованими компетентностями (табл. 1).

Проектна діяльність у форматі «Іскри натхнення» забезпечила комплексний розвиток як вузькопрофесійних, так і загальних ключових компетентностей. Серед них – розвиток образного мислення, уяви, фантазії, стійкості уваги та спостережливості. Крім того, проєкт мотивував здобувачів освіти до пізнавальної діяльності та стимулював продуктивні творчі функції мислення.

Особливого значення набуває здатність здобувачів освіти створювати нове або якісно вдосконалювати виріб, що існує (модель одягу). Це вимагає не просто відтворення стандартних рішень, а застосування критичного аналізу та набутих знань для створення оригінальних ідей ескізів весільних суконь на основі новітніх тенденцій.

Таблиця 1

**Матриця інтеграції педагогічних підходів і формування професійних компетентностей
у проєкті «Іскри натхнення»**

Етап проєкту (модуль)	Основний педагогічний підхід	Конкретні методи / інструменти	Сформована компетентність
1. Пошуково- науковий	Дослідницько- аналітичний	Дослідження історії моди, колористики, аналіз трендів (2025), формування банку ідей	Критичний аналіз, навички наукової роботи, формування дизайнерської концепції
2. Творчий (модуль 1)	Традиційний практико- орієнтований	Муляжний метод (наколка), робота з флізеліном на манекені, формування силуетної форми	Об'ємно-просторове мислення, практичні навички моделювання, відчуття матеріалу
3. Творчий (модуль 2)	Інноваційний цифровий	Ознайомлення з 3D- моделюванням одягу, робота з мобільним додатком	Цифрова грамотність, технічна візуалізація, робота з передовими технологіями
4. Творчий (модуль 3) та конструкторський	Клієнтоорієнтований та конструктивний	Кваліметрія статури замовника, створення персоналізованого ескізу, аналіз об'ємно-силуетної форми	Уміння працювати із замовником, конструктивний розрахунок, адаптація моделі до індивідуальних особливостей
5. Підсумковий	Інтегрований (авторська реалізація)	Виробниче навчання, реалізація моделі	Професійна відповідальність, завершення циклу «Дизайн – конструкція – виробництво»

Кінцевим критерієм успіху та професійної зрілості є підсумковий етап – авторська реалізація проєкту під час виробничого навчання в індивідуальній роботі. Цей етап підтверджує, що здобувач освіти може перетворити дослідницьку концепцію на реальний, технологічно складний продукт, адаптований до індивідуальних вимог клієнта.

Проект успішно реалізував індивідуалізований підхід, що підтверджується різноманіттям обраних здобувачами освіти силуетів для своїх замовників, таких як «рибка», «приталений», «пишний», «А-силует» та «міні». Така варіативність демонструє, що проєктна діяльність дає змогу кожному здобувачу освіти продемонструвати унікальну інтерпретацію модних трендів та ефективно застосувати кваліметрію до різних типів статури. Здатність до індивідуальної адаптації моделі свідчить про високий рівень конструктивної компетентності.

Таким чином, проєкт «Іскри натхнення» слугує переконливою моделлю ефективного формування професійної компетентності майбутніх кравців-закрійників засобами інтеграції різноманітних педагогічних підходів. Забезпечення різнобічної підготовки досягається завдяки

чотирьом чинникам: дослідницько-аналітичній базі, традиційній практичній майстерності, цифровій інноваційності та клієнтоорієнтованому конструюванню.

Найбільш значущим для сучасної індустрії моди є стратегічне поєднання тактильного муляжного методу (наколка) з інноваційним 3D-моделюванням. Це формує гібридного фахівця, який володіє глибинним розумінням форми, що є результатом ручної роботи, і водночас здатний до швидкої, точної та якісної роботи в умовах цифрової трансформації виробництва.

Клієнтоорієнтований підхід, підкріплений застосуванням кваліметрії статури, відіграє вирішальну роль у формуванні навичок професійної консультації та конструктивної відповідальності. Це дає змогу випускникам успішно адаптувати загальні дизайнерські рішення до індивідуальних особливостей замовника, що є життєво необхідним для конкурентоспроможності на ринку індивідуального пошиття.

Враховуючи високу результативність проєкту, рекомендується поглиблювати інтеграцію цифрових інструментів, зокрема, 3D-моделювання, з метою забезпечення повноцінної віртуальної реалізації виробничого циклу. Подальше впровадження подібних міжпредметних, середньострокових творчих проєктів у систему професійно-технічної освіти забезпечить підвищення конкурентоспроможності випускників та їхню готовність до динамічних вимог світового ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Марущак О.В. Проектно-технологічна діяльність у професійній підготовці майбутніх учителів технологій з дизайну костюма. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини*. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2013. Ч. 3. С. 165-172.
2. Марущак О.В., Горбенко І.В., Ключенок Д.К. Дизайн як проектна складова підготовки майбутніх учителів технологій. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. Вип. 38. С. 339-344.
3. Марущак О.В., Луп'як Д.М. Формування проектної культури майбутнього вчителя технологій. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*: зб. наук. пр. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. Вип. 51. С. 174-179.
4. Шевченко М.О., Марущак О.В. Проектування моделей одягу засобами графічного дизайну у професійній підготовці майбутнього вчителя трудового навчання та технологій. *Графічна підготовка як складова професійної освіти вчителя трудового навчання і технологій*: зб. наук. пр. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі Поділля», 2018. Вип. І. С. 15-18.
5. Юкальчук Л.П., Чорноус Л.Л., Марущак О.В. Реалізація ідей продуктивного навчання у проєктній діяльності майбутніх кравців, закрійників на уроках професійно-теоретичної підготовки. *Modern research in science and education. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference*. BoScience Publisher. Chicago, USA. 2024. Pp. 585-595.
6. Юкальчук Л.П., Чорноус Л.Л., Марущак О.В. Формування проєктної компетентності майбутніх кравців і закрійників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю. *Modern research in science and education. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference*. BoScience Publisher. Chicago, USA. 2024. Pp. 494-504.
7. Чорноус Л.Л., Юкальчук Л.П. Формування у майбутніх кравців і закрійників знань з основ колорблорінгу засобами проєктної діяльності. *Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2024. Вип. 7. С. 176-184.

<https://doi.org/10.31652/3041-1017-SAAE-2025.1.30>

Замишляєв Д.В., м. Вінниця

e-mail: dimazamyshlyayev@gmail.com

Селезньов С.М., м. Вінниця

e-mail: irina.sergey.seleznyova@gmail.com

Кшивак Ю.І., м. Вінниця

e-mail: kshyvakmusic@gmail.com

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ ГРИ НА УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТАХ: ПЕРЕВАГИ, ОБМЕЖЕННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ОРІЄНТИРИ

Анотація. Стаття узагальнює сучасні методи та цифрові технології у викладанні гри на ударних інструментах у закладах мистецької та вищої освіти України. Розглянуто змішане та персоналізоване навчання (включно з «перевернутим класом» і мікропрогресією), відеоаналіз і аудіометричний фідбек, використання тактильних метрономів, VR/AR/MR-середовищ, мобільних застосунків і цифрових аудіоробочих станцій (DAW).

Ключові слова: ударні інструменти, методика викладання, змішане навчання, перевернутий клас, відеоаналіз, тактильний метроном, VR/AR/MR, DAW, мікропрогресія, формувальне оцінювання, андрагогіка; українська музична освіта.

Abstract. The article synthesizes contemporary methods and digital technologies for teaching percussion in Ukrainian secondary arts and higher education. It examines blended and personalized learning (including the flipped classroom and micro-progression), video analysis and audiometric feedback, the use of haptic metronomes, VR/AR/MR environments, mobile apps, and digital audio workstations (DAWs).

Keywords: percussion, pedagogy, blended learning, flipped classroom, video analysis, haptic metronome, VR/AR/MR, DAW, micro-progression, formative assessment, andragogy, Ukrainian music education.

Актуальні трансформації музичної освіти зумовили перехід навчання гри на ударних інструментах від переважно очної індивідуальної форми до гібридних екосистем, у яких поєднуються синхронні заняття у класі з асинхронною самостійною роботою, відео завданнями та тренажерами. У межах українських типових програм базовою залишається індивідуальна форма заняття з дидактикою «показ – наслідування – вправлення» та поетапним контролем [3, с. 6]. Це задає стабільну рамку, всередині якої доречно інтегрувати цифрові інструменти без руйнування перевірених методичних засад. Паралельно цифровізація освіти сформувала запит на системну підготовку викладачів музичного мистецтва: від педагога очікують не просто володіння застосунками, а й розуміння дидактично коректних сценаріїв їх упровадження, формувального оцінювання та безпеки цифрового середовища [5, с. 62-66]. У цьому контексті метою є стислий науково обґрунтований огляд сучасних методів і технологій навчання ударників з висвітленням переваг, обмежень і практичних орієнтирів, сумісних з українськими нормативами.

Одним з ключових напрямів модернізації виступає змішане та персоналізоване навчання. Поєднання аудиторних уроків (демонстрація техніки, корекція рухових патернів, робота з тембром і динамікою) із самостійними онлайн-модулями (ритмічні тренажери, читання з листа, слухові диктанти, короткі тести) дозволяє винести рутинні завдання в позааудиторний час і зосередити очні зустрічі на елементах моторики та ансамблевій взаємодії. Модель «перевернутого класу» доречна для перенесення теорії (метр, читання партитур, рудименти, ритмічні вправи) в асинхронний режим, тоді як практичні аспекти звукобудування, координації та контролю відскоку паличок опрацьовуються разом з викладачем.

Суттєвим інструментом стала інтеграція відеоаналізу. Уповільнене відео фіксує траєкторії